

מסורת הש"ס

(א) יומא סד. קד: קדושין
ז: וזכרים יב. כריתות כו.
ודף כח. תמורה טו: [וזכרים
נט:]. ג [וזכרים טז: פט
ה"ו]. א [שבת קיד. ביצה
יט. כ: סנהדרין לו:].
(ד) [ז"ל רב ע"י שבת עב:
מ"ט שט:]. (ה) [ע"ל ע"ג:
א] ב"י ופירש: (ז) [ב"א
לשמים וע"י בזהרש"א,
(ח) [גטין כח:]. (ט) [מ"ק
טו:].

הגהות מהר"ב
רנשבורג

[א] תה"ח שם מינה
דחוי מעיקרו כי וי"ל
דש"א מחוסר זמן דלא
אחיו מעולם וכו'. י"ב
ע"י יומא סד ע"א בזה"ס
ד"ה חסד וכו' ובתוספות
שם שם ב"ה מי דמי
וכו' ובזה"ס דליף ודוק:

מוסף רש"י

בעלי חיים נדחין.
ואע"ג דה"ל מחוסר אידוע
לעולם משום דחייב קפחא
(תמורה כו:). א"כ נדחו
דחוי לעולם, ואיכא למד
(יומא סד). אין דחוי
אלא בשחטין אלל בעלי
חיים שנחלו חורסין ונרצחין
(קדושין יז:). אין בעלי
חיים נדחין. ואין דחוי
אלא כדס או כבעלים כגון
שעיר שם שם שנשחט
וקודש וזיקת דמו מת
המשחט יספק הדם, אלל
כל זמן שהקדש חי
אין נפסל משום דחוי
(ע"ל ע"ג).

מוסף תוספות

א. שאם היה ראוי
לקדושת הגוף לא היה
דחוי מעיקרו. תוס' הרא"ש
קדושין ז: ד"ה ש"מ.
ב. למא לי למימר הני
תרתין. תוס' קדושין שם
ד"ה שם. ג. כל זמן שאין
בו מריאות דם. תוס'
הרא"ש שם.

מי שהיה פרק תשיעי פסחים

צח.

עין משפט
נר מצוה

לד א ב ג מ"י פ"ד מהל'
ק"פ הל' ה:
ד [מ"י פ"א מהל' חגיגה
הל' ט:].
ה [מ"י פ"ו מהל' מעשה
הקדשות הל' ז' פ"ג מהל'
קדושי המוקדשין הל' כג:].
לד ו מ"י פ"ד מהל' ק"פ
הל' ט:

רבינו חננאל

ש"מ מוקדתי ירעה עד
שיסתאב וימכר ויפלו דמיו
לגדבה. כיון שאין קריבים
שלמים ש"מ בעלי חיים
נדחין. ודחוי מעיקרא כי
היא נקבה או זכר בן שתי
שנים שאין ראוי מעיקרא
לשם פסח. לא חימא כיון
שאין (שלמים) לשם
פסח. מעיקרא כי
אקדישהו לשלמים
אקדישהו אלא נדחו.
ומדלא קתני ויביא בדמיו
שלמים אלא יפלו דמיו
לגדבה ש"מ דיש דחוי
בדמים. המפריש פסחו
וגם וכו'. ת"ר המפריש
פסחו ומת, בנו ממונה עמו
[יביאנו לשם פסח אין בנו
ממונה עמו] יביאנו לשם
שלמים ולשם עשר.
ואוקמא רבא בשמח קודם
חצות ודל עליה אנינות
דאורייתא והוא נדחה
לפסח שני. והא תנן אונן
שביח אמר כגון שהיה
אביו גוסס בחצות ומת
אחר חצות, בנו ממונה עמו
יביאנו לשם פסח, והא לא
חל עליה אנינות, אין בנו
ממונה עמו יביאנו לשם
שלמים, דכיון דבחצות
גוסס היה לא היה חזי
למעבד פסח ולא קבעיה
לכחיה רב אשי אמר לעולם
רמת אחר חצות ולא חל
עליה אנינות, דהא משעת
הפסח כיום טוב חשוב
שומרים בו הלל. לפיכך
לא חל עליה אנינות, אין
בנו ממונה עמו יביאנו
לשם שלמים, מאי אמרת
וקסבר לא קבעיה.
בתנ"י הפסח שנתיערב
בזבחים ירעה עד שיסתאב
וימכרו ויביא בדמי היפה
שבהן זמן כי עד
שנתערב בבכורות. רבי
שמעון אומר אם חבורת
כהנים יאכלו.

שמע מינה דחוי מעיקרו חזי דחוי. תימה לר"י דזכרין לולב
הגזול (סוכה דף לג:) מסקינן גבי לולב דחוי מעיקרו לא חזי
דחוי ויש לחלק בין דחוי מעיקרו לגבי מלות לדחוי מעיקרו דהקדשה
ועוד דשמי התם דמעיקרא אפשר למעוטי בתקנתא ולא דחוי גמור

הוא וא"ת מאי קמ"ל ר' יוחנן בפר"ק
קדושין (דף יא:) גבי בזה"ס של שני
שומרים דכל הנהו מעיקרי מילי דמוקדק
ממילתיה שמעינן ממתני דהכא וי"ל
דאכתי אשמעינן דעושה תמורה
ותמורתה כיוצא בה אע"ג דלניה
קריבה כלל ואלא דלא קאמר התם
וש"מ דעושה תמורה כיוצא בה לא
חשיב אלל מילי דלחיה וא"ת וינלף
ממחוסר דכל דחוי מעיקרא הוא ולא
הוי דחוי ויש לומר דשמי מחוסר זמן
דלא איחזי מעולם א לשם קרבן
וזמן קבוע להיות ראוי ליום השמיני
הלכך לא שייך למילף מיניה בעלמא:
ושמע מינה יש דחוי בדמים.

פרש"י בתשובתו דלפילו
דבר שלל קדש מתחלה קדושת
הגוף אלל לקדושת דמים דחוי
הוא מלקרב לבסוף דלא מימא
אין דחוי אלל דזכר הקדוש קדושת
הגוף ונדחה מהקדשה אלל קדושת
דמים לא חלימא למידי ותימה
לר"י הא כל דחוי מעיקרו הוא דחוי
בדמים^א וא"כ כיון דלמך דחוי
מעיקרו הוי דחוי שמעינן נמי דש
דחוי בדמים^ב ואורי"י דמשכחת ליה
דחוי מעיקרו בקדוש קדושת הגוף
כגון ששחט וקצול הדם כלי שיש
בו מים דראשון ראשון דחוי הוא^ג
הלכך אפילו לבסוף רבה הדם ויש
בו מריאות דם הוי דחוי ולהכי
אינטרין מו לאשמעינן דלפ"י בדמים
יש דחוי וצ"ק קדושין (דף יא:)
מפורש כל הנוכך:

הא חיי"ל עליה אנינות. אף
על גב דקרינא ביה לפי אללו
בלילה מכל מקום אינו יכול לשלל
קרינתו דאמרינן^ד (וזכרים דף טז:) שלמים בזמן שהוא שלם:
ופטורין

לשלמים מחוץ חוץ דקמני מתני' דמים שלמים אלל גופה לא חלימא חלימא קדושת דמים לומר בה תורת דחוי ולא אשכחן דפליגי תנאי בזה
מילתא מיהו טובא אשמעינן תשובת רבנו ע"כ. ותימיהא לי אכתיא גרע ממותר הפסח שראוי לפסח^ה דאמרינן בזה"ס (לע"ל דף פט.) ונעטרנו
ונייתי בזמנא: בנו נמנה עמו. א"כ היה בנו נמנה עמו ועדיין יש לו בעלים: אי נימא דמים קודם חלו. וכו' ביום הא חל אנינות עליה
בזישא ותו לא חיללא עליה חיוצא דפסח להביאו בפני עצמו דתנן (לע"ל דף טז.) וכולן אין שוחטין עליהן בפני עצמן ומתני' קתני יביאנו דמשמע
הוא עצמו: אלל דמא אחר חלו. דכיון דחיללא עליה דין פסח בזישא שוחט לעצמו ולא חיישינן שמא יביאנו לזית הפסול דמותר זכיר משום
חובת פסח דחילל עליה מעיקרא אלל כי חיללא אנינות בזישא לא זכיר. וזמנת יום או יומים קודם לא מני לאוקמא אלל קממא דמילתא בו
ביום היו מפרישין פסחיהן: הא קבעמו חלו. לפסח ואידחי משלמים דהא תנן (לע"ל דף יא:) הפסח העומד בחלות ולא הקריבו ירעה: לשם
פסח שני. א"כ לא עשה את הראשון מפני אנינותו: לנדרין קטני מס אחר חלו. דחיללא עליה זמן חיוצא דפסח בזישא ובנו נמנה עמו
ונשאר לו בעלים יביאנו לשם פסח. אין בנו נמנה עמו לא מיירי בה מיירי וממתני' שמעינן ירעה דהא קבעתי חלות: מס קודם חלו ואין בנו
נמנה עמו יביאנו לשם שלמים. דלא קבעתיה חלות. וא"כ בנו נמנה עמו לא אינטרין לאורויי בה מידי דודאי מיקרב לפסח שני ואשמעינן מינה
דהיכא דחל עליה חיוצא דפסח בזישא שוחטין עליו: ל"א הא חל עליה אנינות בזישא ותו לא חיללא עליה חיוצא דפסח והא דתנן (לע"ל דף יא:)
שוחטין על האונן ה"מ היכא דחיללא חובת פסח עליה בזישא והדר חל עליה אנינות: שהיה אביו גוסס בחצות. ומת לאחר חלות בנו נמנה
עמו יביאנו לשם פסח דהא חל עליה חיוצא דפסח בזישא אין בנו נמנה עמו יביאנו לשם שלמים דכיון דבחצות היה גוסס ורוב גוססין למיתה
לא קבעתיה חלות: לעולם דמים אחר חלו. ודקשיא לך היאך יקרב שלמים הא קבעתיה חלות ואידחי ר' שמעון היא דלמך דאמר בסדר יומא בפר'
ב' שעירי (דף סג:) בעלי חיים אין נדחין אלל מחמת מום או אנתן ומחיר שאין ראויין אלל למה שהוא ראוי יקרב והאי חזי לשלמים:
ה"ג רבינא אמר כגון שהפרישו אחר חלו ומסו בעלי אחר חלו. בנו נמנה עמו יביאנו לשם פסח דחיוצא דפסח חיללא בזישא אין בנו
נמנה עמו יביאנו לשלמים דכיון דבחצות דייין לא הופרש אף כלן קבע דלחות וקסבר תנא דידן חלות קבע ולא כל שאר זמן שחיטה:
בתנ"י הפסח שנתיערב בזבחים. ששה טלאים א' של פסח וא' של אש וא' של עולה ונתערב הפסח צנייהן כולם ירעה עד שיסתאב וימכרו
ויביא בדמי היפה שבהן עולה היה וזדמי היפה שבהן אשם היה וזדמי היפה שבהן פסח א"כ קודם הפסח
[נסתאבין] וא"כ לאחר הפסח נסתאבו יביאנו שלמים דשמה היפה פסח היה ואותו מותר שהוא כר"ך להוסיף על השנים עד שיגיעו לדמי
היפה שבהן יפסיד מצינו משלו. וא"ת הרי הוא מחליף שמציא שלמים בדמי האשם או בדמי העולה והרי קדושת הבהמה חלתה על מעות דמיה
ואין משנין מקדושה לקדושה כשצא לחללן להבהמות כך הוא עושה א"כ יפה שבהן שוה סלע מביא ג' סלעים מביא ונוטל הסלע האחת ואומר
כל מקום שהיה העולה הרי מחוללת על הסלע זו ויביא ממנו עולה ונוטל סלע השנית ואומר כל מקום שהוא האשם הרי הוא מחולל על סלע זו
ומביא בו אשם וכן לשלמים: נפערצ בצבורות. שמתן דמן ומתן דם הפסח שוה ואין טעוין מנופת חוה ושוק ולא סמיכה ונסכים: ר"ש אומר'
א"כ כל החבורה כולה כהנים היו יאכלו את כולם זו בלילה ויקרב פסח לשם פסח כל מקום שהוא והבכורות לשם צבור בכל מקום שכן: גמ'
והא

המפריש פסחו ומת. לקמיה מפרש אימת מית: לא יביאנו בנו אחריו
לשם פסח. דהוה ליה פסח שמתו בעליו ואין כלן מנויין: גמ' שמע
מינה בעלי חיים נדחין. בהמה שנדחת בחיים דחיה דחוי גמור שאף
קריבה אלל רועה דהא דתנן

"המפריש פסחו ומת לא יביאנו בנו אחריו
לשם פסח אלא לשם שלמים: גמ' אמר רב
הונא בריה דרב יהושע שמע מינה תלת
שמע מינה בעלי חיים נדחין וש"מ דחוי
מעיקרא הוי דחוי ושמע מינה יש דחוי
בדמים: המפריש פסחו וכו': ת"ר^א המפריש
את פסחו ומת אם בנו ממונה עמו יביאנו
לשם פסח אין בנו ממונה עמו יביאנו לשם
שלמים לששה עשר ל"ו אין לט"ו לא קא
סבר^ב דנדרים ונדבות אין קריבין ב"ט דמית
האב אימת אילימא דמית קודם חצות בנו
ממונה עמו יביאנו לשם פסח הא חלה
אנינות עליה מעיקרא אלא דמית אחר
חצות אין בנו ממונה עמו יביאנו לשם
שלמים הא קבעתיה חצות חלו^ג (רבא)
לעולם דמית קודם חצות ומאי יביאנו לשם
פסח לשם פסח שני אב"י אמר לצדדין קתני
מת אחר חצות בנו ממונה עמו יביאנו לשם
פסח מת קודם חצות אין בנו ממונה עמו
יביאנו לשם שלמים רב שרביא אמר לעולם
דמית לאחר חצות וכגון שהיה אביו גוסס
בחצות רב אשי אמר ג לעולם דמית לאחר
חצות ור"ש היא דאמר^ד אין בעלי חיים נדחין
רבינא אמר כגון שהפרישו אחר חצות ומתו
בעלים אחר חצות וקא סבר חצות קבע:
בתנ"י והפסח שנתיערב בזבחים כולן ירעה
עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי היפה
שבהן ממין זה ובדמי היפה שבהן ממין זה
^ה [ויפסיד] המותר מביתו נתערב בבכורות
ר"ש אומר אם חבורת כהנים יאכלו: גמ'
והא

בכמה מקומות בגמ' מצינו לשון זה
גבי הא דלמך רבי יוחנן בזה"ס של
שני שותפין הקדיש חזיה וזכר ולקח
חזיה קדושה ואינה קריבה שמע
מינה תלת כו' כי הכא ובמסכת
קדושין (דף יא:) ובזבחים (דף יב:).
ולמדת פירושה ממשכת כריתות
(דף כו:). דגרס התם בלשון הזה ש"מ
קדושת דמים נדחה כלומר שמע מינה
אפילו דבר שלל קדש מתחלה להקדשת
גופו אלל לדמיו כגון הקדיש חזיה
וחזיה השני חולין דחוי ליקרב לגופו
במתלת הקדישו אינו קרב עוד
לעולם דהואיל ונדחה ידחה ולא חימא
אין דחוי נקדשים אלל הקדיש לגופו
ונדחה מהקריב ביה קדושת דמים
לא חלימא למימר דלא תורת דחוי ואי
אחיה לא שעת הכשר הקריבה כגון
הכא דחור ולקח חזיה מקריב. והכא
נמי הכי פרישנא לה יש דחוי בדמים
כגון נקיבה לפסח לא חזיה גופה לפסח
אלל כי אקדשה לדמים אקדשה ואידי
דדחיה דלא חזיה לאקריבי גופה לדבר שהוקדשה לה אמרינן מדחה
לעולם אפילו לאחר הפסח הוי שלמים ונקיבה

לשלמים מחוץ חוץ דקמני מתני' דמים שלמים אלל גופה לא חלימא חלימא קדושת דמים לומר בה תורת דחוי ולא אשכחן דפליגי תנאי בזה
מילתא מיהו טובא אשמעינן תשובת רבנו ע"כ. ותימיהא לי אכתיא גרע ממותר הפסח שראוי לפסח^ה דאמרינן בזה"ס (לע"ל דף פט.) ונעטרנו
ונייתי בזמנא: בנו נמנה עמו. א"כ היה בנו נמנה עמו ועדיין יש לו בעלים: אי נימא דמים קודם חלו. וכו' ביום הא חל אנינות עליה
בזישא ותו לא חיללא עליה חיוצא דפסח להביאו בפני עצמו דתנן (לע"ל דף טז.) וכולן אין שוחטין עליהן בפני עצמן ומתני' קתני יביאנו דמשמע
הוא עצמו: אלל דמא אחר חלו. דכיון דחיללא עליה דין פסח בזישא שוחט לעצמו ולא חיישינן שמא יביאנו לזית הפסול דמותר זכיר משום
חובת פסח דחילל עליה מעיקרא אלל כי חיללא אנינות בזישא לא זכיר. וזמנת יום או יומים קודם לא מני לאוקמא אלל קממא דמילתא בו
ביום היו מפרישין פסחיהן: הא קבעמו חלו. לפסח ואידחי משלמים דהא תנן (לע"ל דף יא:) הפסח העומד בחלות ולא הקריבו ירעה: לשם
פסח שני. א"כ לא עשה את הראשון מפני אנינותו: לנדרין קטני מס אחר חלו. דחיללא עליה זמן חיוצא דפסח בזישא ובנו נמנה עמו
ונשאר לו בעלים יביאנו לשם פסח. אין בנו נמנה עמו לא מיירי בה מיירי וממתני' שמעינן ירעה דהא קבעתי חלות: מס קודם חלו ואין בנו
נמנה עמו יביאנו לשם שלמים. דלא קבעתיה חלות. וא"כ בנו נמנה עמו לא אינטרין לאורויי בה מידי דודאי מיקרב לפסח שני ואשמעינן מינה
דהיכא דחל עליה חיוצא דפסח בזישא שוחטין עליו: ל"א הא חל עליה אנינות בזישא ותו לא חיללא עליה חיוצא דפסח והא דתנן (לע"ל דף יא:)
שוחטין על האונן ה"מ היכא דחיללא חובת פסח עליה בזישא והדר חל עליה אנינות: שהיה אביו גוסס בחצות. ומת לאחר חלות בנו נמנה
עמו יביאנו לשם פסח דהא חל עליה חיוצא דפסח בזישא אין בנו נמנה עמו יביאנו לשם שלמים דכיון דבחצות היה גוסס ורוב גוססין למיתה
לא קבעתיה חלות: לעולם דמים אחר חלו. ודקשיא לך היאך יקרב שלמים הא קבעתיה חלות ואידחי ר' שמעון היא דלמך דאמר בסדר יומא בפר'
ב' שעירי (דף סג:) בעלי חיים אין נדחין אלל מחמת מום או אנתן ומחיר שאין ראויין אלל למה שהוא ראוי יקרב והאי חזי לשלמים:
ה"ג רבינא אמר כגון שהפרישו אחר חלו ומסו בעלי אחר חלו. בנו נמנה עמו יביאנו לשם פסח דחיוצא דפסח חיללא בזישא אין בנו
נמנה עמו יביאנו לשלמים דכיון דבחצות דייין לא הופרש אף כלן קבע דלחות וקסבר תנא דידן חלות קבע ולא כל שאר זמן שחיטה:
בתנ"י הפסח שנתיערב בזבחים. ששה טלאים א' של פסח וא' של אש וא' של עולה ונתערב הפסח צנייהן כולם ירעה עד שיסתאב וימכרו
ויביא בדמי היפה שבהן עולה היה וזדמי היפה שבהן אשם היה וזדמי היפה שבהן פסח א"כ קודם הפסח
[נסתאבין] וא"כ לאחר הפסח נסתאבו יביאנו שלמים דשמה היפה פסח היה ואותו מותר שהוא כר"ך להוסיף על השנים עד שיגיעו לדמי
היפה שבהן יפסיד מצינו משלו. וא"ת הרי הוא מחליף שמציא שלמים בדמי האשם או בדמי העולה והרי קדושת הבהמה חלתה על מעות דמיה
ואין משנין מקדושה לקדושה כשצא לחללן להבהמות כך הוא עושה א"כ יפה שבהן שוה סלע מביא ג' סלעים מביא ונוטל הסלע האחת ואומר
כל מקום שהיה העולה הרי מחוללת על הסלע זו ויביא ממנו עולה ונוטל סלע השנית ואומר כל מקום שהוא האשם הרי הוא מחולל על סלע זו
ומביא בו אשם וכן לשלמים: נפערצ בצבורות. שמתן דמן ומתן דם הפסח שוה ואין טעוין מנופת חוה ושוק ולא סמיכה ונסכים: ר"ש אומר'
א"כ כל החבורה כולה כהנים היו יאכלו את כולם זו בלילה ויקרב פסח לשם פסח כל מקום שהוא והבכורות לשם צבור בכל מקום שכן: גמ'
והא